

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการการต่างประเทศ วุฒิสภา

ครั้งที่ ๙/๒๕๖๗

วันพุธที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๗

(ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์)

กรรมการผู้มาประชุม

๑. นางพิกุลแก้ว ไกรฤกษ์	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายกิตติ วะสีนนท์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลเอก สุรพงษ์ สุวรรณอัตถ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. ศาสตราจารย์พิเศษกาญจนารัตน์ ลีวีโรจน์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นางดวงพร รอดพยาธิ์	เลขาธิการคณะกรรมการ
๖. พลเอก นาวิณ ดำริกาญจน์	รองโฆษกคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๗. พลเอก ชีรเดช มีเพียร	ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๘. นายสุวัจน์ ตันยวรรณะ	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๙. นางผาณิต นิติทัณฑ์ประภาศ	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๐. พลเอก ฉัตรเฉลิม เฉลิมสุข	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๑. นายถวิล เปลี่ยนศรี	กรรมการ
๑๒. นายสมชาย ชาญณรงค์กุล	กรรมการ
๑๓. นายกูรดิษฐ์ จันทร์ศรีขวลา	กรรมการ
๑๔. นายสุวัฒน์ จิราพันธุ์	กรรมการ

กรรมการผู้ลาการประชุม

๑. นายอนุศาสน์ สุวรรณมงคล	รองโฆษกคณะกรรมการ คนที่สอง
๒. พลเอก เลิศฤทธิ์ เวชสุวรรณ	กรรมการ
๓. นายบรรชา พงศ์อายุกุล	กรรมการ
๔. พลเอก สนิทชนก สังขจันทร์	กรรมการ
๕. พลเอก ทรวงวิทย์ หนูนักดี	กรรมการ

ผู้ช่วยเลขานุการตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒

๑. นายเฉลิมชัย ศรีจันทร์	นิติกรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานคณะกรรมการการต่างประเทศ
๒. นายเทอดภูมิ งามธุระ	นิติกรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานคณะกรรมการการต่างประเทศ

ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ และผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการผู้มาประชุม

๑. นางสาวนงศราญ อดทน	ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์
๒. พลอากาศเอก มหินทรา เทียมทัศน์	ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
๓. นายรวิ ประจวบเหมาะ	ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
๔. นายวุฒติ วุฒิสันต์	ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
๕. นางสาวเพ็ญประภา วงษ์โกวิท	ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
๖. พลโท พจน์ เพ็ญฟู	ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
๗. นางสาวดุจเดือน ศศะนาวิน	ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
๘. รองศาสตราจารย์อักษรศรี พานิชสาส์น	ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
๙. นายดามพ์ สุนทรทรัพย์	ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
๑๐. นายประจิดต์ โรจนพฤกษ์	ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
๑๑. นายกอบศักดิ์ ชุติกุล	ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
๑๒. พลเอก ณัฐพล บุญงาม	ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
๑๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลาภยศ ประสิทธิ์โสภิน	ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
๑๔. พลโทหญิง ดวงกมล สุนทรทรัพย์	ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
๑๕. นางสาวจินตนา สุขทัศน์	ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
๑๖. นางสาวชนิดาภา ภูแส	ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ

ผู้ซึ่งคณะกรรมการเชิญมาชี้แจงแสดงความคิดเห็น

กระทรวงการต่างประเทศ

กรมเอเชียตะวันออก

นายฉัตรชัย วิริยเวชกุล

อธิบดีกรมเอเชียตะวันออก

กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย

(๑) นายอังกูร กุลวานิช

(๒) นายภควัฒร์ ศรีสุขวัฒนา

รองอธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย

นักการทูตชำนาญการ (ที่ปรึกษา)

หัวหน้าฝ่ายฝ่ายเขตทางทะเล และเขตแดน

ไทย-กัมพูชา

นักการทูตชำนาญการ

(๓) นางสาวกฤติญา จิตตานนท์

สภาความมั่นคงแห่งชาติ

(๑) นายวรรณัฐ คงเมือง

(๒) นายชยุต จิตมานะ

รองเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

(๓) นายตรัย ชุณหะวัณ

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

(๔) นายพีระพล ลีลาสิทธิกุล

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๐๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว นางพิกุลแก้ว ไกรฤกษ์ ประธานคณะกรรมการจัดการต่างประเทศ ได้กล่าวเปิดการประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปได้ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

๑.๑ คณะกรรมการจัดการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร นำส่งรายงานการสัมมนาเรื่อง ทิศทางประเทศไทยในพลวัตโลก จำนวน ๑ ฉบับ โดยพิจารณาเห็นว่าจะเป็นประโยชน์แก่คณะกรรมการจัดการต่างประเทศ วุฒิสภา ในการพิจารณาวิสัยทัศน์ และยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการต่างประเทศของไทย

๑.๒ กำหนดการเดินทางไปศึกษาความสัมพันธไทย-เมียนมา การขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนและการบริหารจัดการป่าชุมชน ระหว่างวันพฤหัสบดีที่ ๗ ถึงวันเสาร์ที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๗ จังหวัดเชียงราย

๑.๓ สรุปผลการประชุมคณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๐/๒๕๖๗ ในวันพุธที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๗

(๑) เรื่องรับทราบ

ร่างระเบียบวาระการประชุมวุฒิสภาจำนวน ๒ ครั้ง ได้แก่

ครั้งที่ ๒๔ (สมัยสามัญประจำปี ครั้งที่สอง) วันจันทร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๗ และ (๒) ครั้งที่ ๒๕ (สมัยสามัญประจำปี ครั้งที่สอง) วันอังคารที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๗

(๒) เรื่องพิจารณา

การพิจารณาซึ่งร่างพระราชบัญญัติที่สภาผู้แทนราษฎรมิได้รับหลักการในวาระที่หนึ่งแล้วตามข้อบังคับ ข้อ ๑๑๙ จำนวน ๕ ฉบับ โดยที่ประชุมเห็นควรกราบเรียนประธานวุฒิสภา เพื่อมีมติมอบหมายคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้อง จำนวน ๓ คณะ เป็นผู้พิจารณา ได้แก่ ๑) คณะกรรมการการพัฒนาสังคมและกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส ๒) คณะกรรมการการศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ศิลปะและวัฒนธรรม ๓) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค และเมื่อสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบในวาระที่สามแล้วให้ดำเนินการตามข้อบังคับ ข้อ ๑๑๙ ต่อไป

(๓) เรื่องอื่น ๆ

(๓.๑) กำหนดการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ โดยสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ในวาระที่สอง และวาระที่สาม ในวันพุธที่ ๒๐ และวันพฤหัสบดีที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๗ และวุฒิสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ในวันอังคารที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๗

(๓.๒) กำหนดการกิจกรรม “การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของสมาชิกวุฒิสภา กรณีพ้นจากตำแหน่ง” ในวันจันทร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๗ ณ ห้องประชุมหมายเลข ๔๐๒-๔๐๓ ชั้น ๔ อาคารวุฒิสภา (ฝั่งวุฒิสภา)

(๓.๓) ขอเชิญสมาชิกวุฒิสภา ร่วมแสดงความคิดเห็น กรณีคณะกรรมการการยุติศาสตร์ชาติ มีมติให้ยกเลิกพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยสมาชิกวุฒิสภาสามารถร่วมแสดงความคิดเห็นด้วยการลงลายมือชื่อบริเวณหน้าห้องประชุมวุฒิสภา ในวันจันทร์ที่ ๑๑ และวันอังคารที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๗ อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ มีความต้องการให้สมาชิกวุฒิสภาจำนวนมากที่สุดในการแสดงความคิดเห็นไม่เห็นด้วยต่อการยกเลิกพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยจะนำคะแนนความคิดเห็นไม่เห็นด้วยไปนำเสนอต่อนายกรัฐมนตรี เนื่องจากขัดรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๒๕๙ ๒๖๐ และ ๒๖๑

พลเอก สุรพงษ์ สุวรรณอัตถ์ รองประธานคณะกรรมการการ คนที่สอง ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าคณะกรรมการการยุติธรรม. แจ้งผู้แทนของกรรมการต่าง ๆ ที่อยู่ในคณะกรรมการการยุติธรรม. ขอความร่วมมือในการตอบคำถามและแสดงความไม่เห็นด้วยต่อการยกเลิกพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ เนื่องจากเหตุผลทางกฎหมาย รวมถึงการดำเนินงานของคณะกรรมการที่ได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง

(๓.๔) การลงพื้นที่พบประชาชนในโครงการสมาชิกวุฒิสภาพบประชาชน (๗ กลุ่มจังหวัด) จะยุติการลงพื้นที่ตั้งแต่วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๗ เป็นต้นไป

(๓.๕) การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ รายการค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปประชุมทวิภาคีและไปเยือนต่างประเทศของคณะกรรมการการยุติธรรม โดยหากสมาชิกวุฒิสภาท่านใดอยู่ในคณะกรรมการทั้งสองคณะกรรมการที่ประธานคณะกรรมการการยุติธรรม ไม่เดินทางไปประชุมทวิภาคีและไปเยือนต่างประเทศ สมาชิกวุฒิสภาท่านนั้นสามารถเข้าร่วมกับคณะกรรมการการยุติธรรมท่านอื่นที่เดินทางไป

ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

๒.๑ ที่ประชุมได้มีมติให้การรับรองบันทึกการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๖๗ วันพุธที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ โดยไม่มีการแก้ไข และเปิดเผยได้

๒.๒ ที่ประชุมได้มีมติให้การรับรองบันทึกการประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๖๗ วันพุธที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ โดยมีการแก้ไข ซึ่งฝ่ายเลขานุการได้แก้ไขเรียบร้อยแล้ว และเปิดเผยได้

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องสืบเนื่องและติดตามมติที่ประชุม

๓.๑ คณะอนุกรรมการพิจารณาและติดตามความร่วมมือในกรอบอาเซียนและความร่วมมือในระดับภูมิภาค

นายกิตติ วะสีนนท์ รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการได้มอบหมายให้ นายวุฒติ วุฒิสันต์ อนุกรรมการและเลขานุการ รายงานสรุปผลการประชุมคณะอนุกรรมการครั้งที่ ๕ /๒๕๖๗ วันพุธที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๗ ในช่วงเช้าที่ผ่านมา โดยเป็นการพิจารณาและติดตามการดำเนินงานในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

๓.๑.๑ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน

ผู้แทนกรมาอาเซียนได้รายงานสรุปผลการประชุม High Level Task Force (HLTF) ที่จะจัดทำวิสัยทัศน์ประชาคมอาเซียน ณ เวียงจันทน์ สปป. ลาว เพื่อจัดทำ Strategic Plan ของด้านเสาการเมืองและด้านความมั่นคง โดยร่างวิสัยทัศน์ประชาคมอาเซียนได้จัดทำขึ้นเมื่อปีที่ผ่านมา ซึ่งจะถูกเสนอให้ผู้นำอาเซียนพิจารณาภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๘ ทั้งร่างวิสัยทัศน์ประชาคมอาเซียนและร่าง Strategic Plan โดยวิสัยทัศน์มี ๕ ด้าน คือ เสาการเมือง เสาเศรษฐกิจ เสาสังคมและวัฒนธรรม คณะกรรมการด้านการเชื่อมโยง (Connectivity) และคณะกรรมการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสถาบัน

๓.๑.๒ ผลการประชุมยอดอาเซียน-ออสเตรเลีย สมัยพิเศษ

การประชุมสุดยอดอาเซียน-ออสเตรเลีย สมัยพิเศษ (2024 ASEAN-Australia Special Summit to Commemorate the 50th Anniversary of ASEAN-Australia Dialogue Relations) ซึ่งออสเตรเลียเป็นประเทศแรกที่เป็น Comprehensive Partnership โดยนายกรัฐมนตรีได้กล่าวเรื่อง intervention ในการประชุม Retreat และ การประชุม ASEAN-Australia Special Summit ในขณะนี้ผลลัพธ์เอกสารการประชุมมีทั้งหมดสองฉบับ

ระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียน-ออสเตรเลีย สมัยพิเศษ รองนายกรัฐมนตรี และ รัฐมนตรีต่างประเทศ ได้มีการหารือกับเลขาธิการอาเซียน (ASEAN Secretariat) ซึ่งเลขาธิการอาเซียนมีความประสงค์ให้ไทยมีเจ้าหน้าที่ไปทำงานในสำนักเลขาธิการอาเซียนเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากขณะนี้สำนักงานเลขาธิการอาเซียน ได้มีการเปิดรับสมัครเจ้าหน้าที่ ๒ ตำแหน่ง ในด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนซึ่งควรมีคนไทยสมัครเข้าไปดำรงตำแหน่ง เนื่องจากปัจจุบันพบว่าคนไทยที่ทำงานอยู่ที่สำนักงานเลขาธิการอาเซียน (ASEAN Secretariat) เพียง ๒ คน

๓.๑.๓ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ได้สรุปผลการประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนอย่างไม่เป็นทางการ (AEM Retreat) เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๗ ณ เมืองหลวงพระบาง สปป. ลาว ซึ่งมีการพบปะกับนักธุรกิจในกลุ่มอาเซียน โดยรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนจะพิจารณานโยบายทางเศรษฐกิจที่ สปป. ลาว ให้มีความสำคัญ และให้ความเห็นชอบ ทั้งประเด็นด้านการยกระดับสินค้าของอาเซียน และการเจรจาด้านดิจิทัลของอาเซียน

๓.๑.๔ การประชุมคณะทำงานระดับสูงว่าด้วยการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียน (High-Level Task Force on ASEAN Economic Integration: HLTF-EI) ครั้งที่ ๔๕ ระหว่างวันที่ ๑๙-๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ณ สปป. ลาว ซึ่งได้มีการหารือในร่างของแผน Strategic Plan ด้านเศรษฐกิจ และหารือถึงการวางร่างเริ่มต้นแผนพิมพ์เขียวยุทธศาสตร์การรวมกลุ่มเศรษฐกิจอาเซียน ฉบับใหม่ที่ครอบคลุมระยะ ๒๐ ปี โดยเป็นเค้าโครงในการจัดมาตรการต่าง ๆ ซึ่งแบ่งเป็นรอบการดำเนินการ คราวละ ๕ ปี ขณะนี้อยู่ในระหว่างการจัดการหารือในรายละเอียด รวมทั้งสินค้าหมุนเวียนต่าง ๆ เพื่อลดสินค้าที่เป็นขยะ และการเปิดตลาดสินค้าหลาย ๆ ประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้าอ่อนไหว

๓.๑.๕ ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้สรุปรายงานการประชุมระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส (SOM) ผ่านการประชุมทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ โดยมีการประชุมคณะทำงานเฉพาะกิจว่าด้วยการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ครั้งที่ ๑ (1st Ad-Hoc Working Group to Develop the ASCC Post-2025 Strategic Plan) ของเสาสังคม โดยมีการจัดตั้ง Ad Hoc Working Group ซึ่งจะมีการประชุมครั้งถัดไปในระหว่างวันที่ ๒๑-๒๒ มีนาคม ๒๕๖๗ ณ เมืองหลวงพระบาง สปป. ลาว พร้อมกับการประชุมระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส (SOM) และการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสสำหรับคณะมนตรีประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (SOCA) และแผนยุทธศาสตร์ของประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community: ASCC) ซึ่งจะมีการจัดการประชุม High Level Interface ระหว่างรัฐมนตรีเศรษฐกิจของอาเซียนกับภาคธุรกิจ โดยจะมีการเสนอ Final Strategic Plan ในเดือนมีนาคม ๒๕๖๗ และจะให้ HLTF พิจารณาอีกครั้งในการประชุมในปี พ.ศ. ๒๕๖๘

๓.๑.๖ ความคืบหน้าด้านสิทธิเด็กและสตรี โดยคณะกรรมการอาเซียนว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิสตรีและสิทธิเด็ก (ACWC) โดยเฉพาะศูนย์ฝึกอบรมอาเซียนด้านสังคมสงเคราะห์และสวัสดิการสังคม (ASEAN Training Center for Social Work and Social Welfare: ATCSW) ซึ่งไทยได้เลือกหัวหน้าศูนย์คนใหม่ คือ นางสาวสรณัทพร อนุมติราชกิจ ซึ่งเสาสังคมและวัฒนธรรมได้ดำเนินด้านศูนย์อาเซียนต่าง ๆ มาโดยตลอด ทั้งนี้ ไทยจะสร้างบทบาทมากขึ้น รวมถึงการของบประมาณมากขึ้น เช่นเดียวกัน เพื่อดำเนินการการจัดสมมนาอย่างต่อเนื่อง โดยที่มีแผนดำเนินการกับกองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF) เพื่อการจัดทำแผนเพื่อดำเนินการต่อไป รวมทั้งจะมีการหารือกับองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น หรือ JICA ที่จะจัดส่งผู้เชี่ยวชาญเพื่อจัดทำหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จัดการสมมนาต่อไป

๓.๑.๗ การปรับปรุงองค์ประกอบของคณะอนุกรรมการ

นายกิตติ วะสินนท์ รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่งหารือที่ประชุมเรื่อง การปรับปรุงองค์ประกอบของคณะอนุกรรมการจากกระทรวงต่างประเทศ ซึ่งได้รับการ

พิจารณาแต่งตั้งให้ไปดำรงตำแหน่งใหม่ แต่เนื่องจากกระบวนการแต่งตั้งของกระทรวงการต่างประเทศ มีระยะเวลาที่นานพอสมควร จึงเห็นควรขอความเห็นชอบในการแต่งตั้งอนุกรรมการ จากกระทรวงการต่างประเทศ จำนวน ๒ คน คือ

๑. ตั้งนายพลพงศ์ วังแพน เป็นอนุกรรมการ
 ๒. ตั้งนางสาวรุจิกร แสงจันทร์ เป็นอนุกรรมการ
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

มติที่ประชุม เห็นชอบ

๓.๒ คณะอนุกรรมการพิจารณาและติดตามความคืบหน้าของการดำเนินการตามเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติและการดำเนินการตามพันธกรณีระหว่างประเทศ

นายสุวพันธุ์ ตันยุวรรธนะ ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการ ได้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการประจำคณะกรรมาธิการ รายงานสรุปผลการประชุมของคณะอนุกรรมการ ครั้งที่ ๕/๒๕๖๗ ในวันศุกร์ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๗ ดังนี้

พิจารณาและติดตามการจัดทำร่างพระราชบัญญัติบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) และร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง และประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีผู้แทนจากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เข้าร่วมประชุม สรุปได้ดังนี้

๑. กรอบแนวคิดและร่างพระราชบัญญัติบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด พ.ศ. คณะกรรมการเพื่อการจัดการอากาศสะอาดเป็นกลไกการดำเนินงานที่สำคัญ โดยมีผู้แทนจากหน่วยงาน ต่าง ๆ จำนวนกว่า ๒๐ หน่วยงาน ร่วมเป็นคณะกรรมการ ซึ่งมีการบูรณาการการทำงานร่วมกับภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน พร้อมทั้งมีนวัตกรรมและเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ที่ทันสมัยมาใช้ในการดำเนินงาน

๒. โครงสร้างของร่างพระราชบัญญัติประกอบด้วย ๑๐ หมวด และ ๑ บทเฉพาะกาล

๓. การบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด

๓.๑ กฎหมายนี้บังคับใช้เมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๓.๒ บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ และข้อบังคับอื่นใดในส่วนที่บัญญัติไว้แล้ว ใน พระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้ง ให้ใช้ พระราชบัญญัตินี้แทน ฯลฯ

๓.๓ กำหนดค่านิยาม ได้แก่ อากาศสะอาด มาตรฐานคุณภาพอากาศสะอาด อากาศเสีย ภาวะมลพิษทางอากาศ แหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศ เฝ้าในที่โล่ง มลพิษทางอากาศข้ามแดน ดัชนีคุณภาพอากาศ เป็นต้น

๓.๔ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรักษาการ ตามกฎหมายฉบับนี้ และมีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานอากาศสะอาด

๔. กลไกการจัดการหมอกควันข้ามแดนที่เกี่ยวกับพันธกรณีระหว่างประเทศ มี ๒ กลไก ดังนี้

๔.๑ ความตกลงอาเซียนว่าด้วยมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน (ASEAN Agreement On Transboundary Haze Pollution) คือ ความตกลงทางด้านสิ่งแวดล้อมที่ลงนามในปี ค.ศ. ๒๐๐๒ ระหว่างชาติสมาชิกในกลุ่มสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

๔.๒ ยุทธศาสตร์ “ฟ้าใส : CLEAR SKY Strategy” แก้ปัญหาหมอกควันข้ามแดน

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะอนุกรรมการ

(๑) ควรมีการบูรณาการข้อมูล (Big data) ร่วมกับ สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศ และภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

(๒) ควรมีกลไกปลูกจิตสำนึกทางด้านผู้บริโภค และกลไกภาคีกับภาควิชาการให้เข้ามาร่วม ดำเนินการ พร้อมทั้งระดมความคิดทางปัญญาจากภาคเอกชนและภาคประชาชน ทั้งนี้สมาคมเครือข่าย โกลบอลคอมแพ็กแห่งประเทศไทยพร้อมให้การสนับสนุนทั้งทางด้านข้อมูลและด้านการดำเนินการ

(๓) ควรมีการกำหนดมาตรการบังคับใช้ร่างพระราชบัญญัติ ที่เข้มแข็งและบังคับใช้ได้จริง โดยกำหนดให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบที่มีอำนาจในการบังคับใช้ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวให้ชัดเจน นอกจากนี้ในกรณีขององค์ประกอบของคณะกรรมการที่มีหน่วยงานมากเกินไป ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหา ในเรื่องของความคล่องตัวในการดำเนินงาน

ที่ประชุมมีข้อซักถามและแสดงความคิดเห็น สรุปได้ดังนี้

๑) สืบเนื่องจากกรรมาธิการกิจการวุฒิสภาได้มอบหมายให้กรรมาธิการการต่างประเทศ ในการศึกษาร่างพระราชบัญญัติบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสิ้น ๗ ฉบับ การดำเนินการพิจารณาเป็นไปด้วยความล่าช้า โดยดำเนินการไม่แล้วยังไม่ถึง กึ่งหนึ่ง ซึ่งแนวโน้มอาจจะล่าช้า และอาจไม่ทันในวาระการทำงานของวุฒิสภาปัจจุบัน

หมอกควันข้ามแดนที่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงการเกิดจากการทำเกษตรกรรม ซึ่งมีการเผาในประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งพระราชบัญญัติบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด จะช่วยลดหมอกควัน ข้ามแดนได้มากขึ้น โดยระหว่างรอร่างพระราชบัญญัติบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด พ.ศ. พิจารณา แล้วเสร็จ กรมควบคุมมลพิษน่าจะดำเนินงานให้เต็มศักยภาพ อนุกรรมการจะติดตามความคืบหน้าร่าง พระราชบัญญัติบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด พ.ศ. ต่อไป

๓.๓ คณะอนุกรรมการพิจารณาและติดตามสถานการณ์ระหว่างประเทศที่มีผลกระทบต่อประเทศไทย

นายถวิล เป็เลียนศรี กรรมการ ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการ ได้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการประจำคณะกรรมการรายงานสถานการณ์ต่างประเทศที่ส่งผลกระทบต่อไทยในช่วงสัปดาห์ที่ผ่านมา สรุปได้ดังนี้

๓.๓.๑ สถานการณ์ต่างประเทศที่ส่งผลกระทบต่อไทย

สถานการณ์อิสราเอล-ฮะมาส

กองทัพอิสราเอล (IDF) ปฏิบัติการตรวจค้นค่ายผู้ลี้ภัยและเมืองหลายแห่งทั่วเขตเวสต์แบงก์ เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๗ รวมถึงเมืองรอมัลลอห์ซึ่งเป็นเมืองหลวงโดยพฤตินัยของปาเลสไตน์ ในเขตเวสต์แบงก์ เนื่องจากคาดว่ามีความเสี่ยงที่กลุ่มฮะมาสบางส่วนหลบซ่อนอยู่ โดย IDF ได้บุกโจมตี ตรวจค้นทำลายที่พักอาศัย และจับกุมชาวปาเลสไตน์จำนวนหนึ่งซึ่งเชื่อว่าการสนับสนุนกองกำลังติดอาวุธในปาเลสไตน์ ขณะเดียวกัน มีความเป็นไปได้ว่าอิสราเอลจะยกระดับปฏิบัติการโจมตีในเขตเวสต์แบงก์ ก่อนเริ่มเดือนรอมฎอนของชาวมุสลิมในวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๗ โดยเฉพาะบริเวณมัสยิดอัลอักศอ ในนครเยรูซาเล็มตะวันออก เพื่อกดดันให้กลุ่มฮะมาสยอมรับข้อตกลงเจรจาหยุดยิง

สถานการณ์บริเวณชายแดนอิสราเอล-เลบานอนกลับมาทวีความรุนแรงอีกครั้ง ภายหลังกลุ่มฮิซบอลลอห์ทางภาคใต้ของเลบานอน ยิงจรวดต่อต้านรถถังโจมตีข้ามมายังชายแดนทางตอนเหนือของอิสราเอล บริเวณนิคมเกษตร Margalioth เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๗ ทำให้มีผู้เสียชีวิต ๑ ราย (ไม่ระบุสัญชาติ) และแรงงานไทยได้รับบาดเจ็บ ๗ ราย (บาดเจ็บสาหัส ๒ ราย) โดย IDF ยืนยันเตรียมพร้อมจะตอบโต้และปราบปรามสมาชิกกลุ่มฮิซบอลลอห์ทั้งหมด

สถานการณ์ในทะเลแดงและน่านน้ำในอ่าวเอเดน กบฏ Houthis ยังคงยิงขีปนาวุธต่อต้านเรือจากพื้นที่ควบคุมในเยเมนโจมตีเรือพาณิชย์และเรือรบของสหรัฐอเมริกา และสหราชอาณาจักร ในทะเลแดงและน่านน้ำในอ่าวเอเดนตลอดทั้งสัปดาห์ อีกทั้งมีแนวโน้มว่าสถานการณ์อาจขยายตัวและตึงเครียดขึ้นอีก เพราะกบฏ Houthis อาจขยายเป้าหมายโจมตีจากเรือพาณิชย์และเรือรบไปเป็นผลประโยชน์อื่นที่ส่งผลกระทบทางอ้อมต่ออิสราเอลและพันธมิตร อาทิ การสร้างความเสียหายต่อสายเคเบิลสื่อสารใต้น้ำในทะเลแดง

การเจรจาหยุดยิงและช่วยเหลือตัวประกันที่มีสหรัฐอเมริกา อียิปต์ และกาตาร์ เป็นคนกลางเจรจาเผชิญอุปสรรคและเสี่ยงจะทำให้ข้อตกลงไม่สามารถบรรลุผลก่อนเดือนรอมฎอน เนื่องจากอิสราเอลยืนยันจะไม่ส่งผู้แทนเข้าร่วมการเจรจาในรอบต่อไปที่กรุงไคโร อียิปต์ จนกว่ากลุ่มฮะมาสจะส่งมอบจำนวนและรายชื่อตัวประกันที่ยังมีชีวิตอยู่ ซึ่งกลุ่มฮะมาสปฏิเสธข้อเรียกร้องดังกล่าว ทั้งนี้ ปัจจุบันมีตัวประกันที่ยังถูกควบคุมตัวในฉนวนกาซาประมาณ ๑๓๐ คน (คนไทย ๘ คน) ในจำนวนนี้ อิสราเอลยืนยันว่าเสียชีวิตแล้ว ๓๑ ราย

ความล่าช้าของข้อตกลงหยุดยิงส่งผลให้สถานการณ์ด้านมนุษยธรรมในฉนวนกาซาเลวร้ายลงอย่างมาก ปัจจุบันมีพลเรือนอยู่ในภาวะอดอยากอย่างน้อย ๕๗๖,๐๐๐ คน หรือ ๑ ใน ๔ ของจำนวนประชากรทั้งหมด ๒.๓ ล้านคน โดยอิสราเอลถูกวิจารณ์อย่างต่อเนื่องว่า ชัดขวางการส่งความช่วยเหลือไปยังฉนวนกาซาผ่านด่าน Rafah ของอียิปต์ และด่าน Kerem Shalom ของอิสราเอล รวมถึงการทหารอิสราเอลกราดยิงกลุ่มพลเรือนที่กำลังรอรับความช่วยเหลือเมื่อวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ที่เมือง Gaza City ทางตอนเหนือ ซึ่งเจ้าหน้าที่ปาเลสไตน์อ้างว่า ทำให้มีผู้เสียชีวิตมากกว่า ๑๐๐ ราย

สถานการณ์ในทะเลจีนใต้

ฟิลิปปินส์มีท่าทีแข็งกร้าวในประเด็นทะเลจีนใต้มากยิ่งขึ้น โดยเพิ่มความร่วมมือทางทหารกับสหรัฐอเมริกา ปฏิบัติการร่วมเพื่อลาดตระเวนทางทะเลและทางอากาศในทะเลจีนใต้ ในกรอบความร่วมมือทางทะเล (Maritime Cooperative Activity-MCA) เมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ และวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ รวมถึงอ้างว่าจีนขัดขวางการปฏิบัติการกิจชนส่งเสบียงให้แก่เรือฟิลิปปินส์ ตั้งแต่หัวเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ จนถึงปัจจุบันรวมกว่า ๑๔ ครั้ง และปล่อยสารโซเดียมไซยาไนด์ปนเปื้อนในแหล่งน้ำเพื่อไม่ให้ฟิลิปปินส์ทำประมงในพื้นที่พิพาท นอกจากนี้ ประธานาธิบดีเฟอร์ดินานด์ มาร์กอส จูเนียร์ ของฟิลิปปินส์ยังให้สัมภาษณ์ยืนยันว่า พร้อมจะตอบโต้หากฟิลิปปินส์ถูกละเมิดอธิปไตย และจะไม่ยอมเสียดินแดนให้จีนโดยเด็ดขาด

จีนปฏิเสธข้อกล่าวหาของฟิลิปปินส์และติดตั้งทุ่นลอยน้ำเพิ่มเติมเพื่อยืนยันอำนาจอธิปไตยเหนือทะเลจีนใต้ ขณะเดียวกันยังคงใช้มาตรการควบคุมน่านน้ำในพื้นที่พิพาทอย่างเข้มงวด โดยเมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๗ หน่วยยามชายฝั่งจีนควบคุมเรือของฟิลิปปินส์ที่แล่นไปใกล้แนวสันดอนโหม่สที่ ๒ โดยจีนยืนยันว่าเรือของฟิลิปปินส์รุกรานน่านน้ำ ทำให้จำเป็นต้องใช้มาตรการสกัดกั้นตามกฎหมาย

การดำเนินกิจกรรมตอบโต้และยั่วยุกันไปมาระหว่างฟิลิปปินส์กับจีน โดยเฉพาะท่าทีแข็งกร้าวของฟิลิปปินส์จะกระตุ้นให้สถานการณ์ในทะเลจีนใต้ทวีความตึงเครียด เพิ่มความเสี่ยงเกิดเหตุกระทบกระทั่ง บั่นทอนความสัมพันธ์ของทั้งสองฝ่าย และเป็นอุปสรรคต่อการจัดทำประมวลปฏิบัติในทะเลจีนใต้ (Code of Conduct-CoC) ระหว่างอาเซียนกับจีน

การเลือกตั้งสหรัฐอเมริกา

ประธานาธิบดีโจเซฟ ไบเดน จะแถลงสถานภาพแห่งชาติ ในวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๗ โดยจะย้ำความสำเร็จของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจตามนโยบาย Bidenomics ที่เน้นการควบคุมอัตราเงินเฟ้อ ยกกระตือรือร้นโครงสร้างพื้นฐาน และส่งเสริมการลงทุนเทคโนโลยีที่สำคัญ อาทิ เซมิคอนดักเตอร์ พลังงานสะอาด และความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ รวมถึงเน้นย้ำด้านการต่างประเทศว่า สหรัฐอเมริกายังเป็นผู้นำโลกในทุกมิติ และจะให้ความสำคัญกับการแข่งขันกับจีน ทั้งด้านภูมิรัฐศาสตร์ และการย้ายฐานการผลิตและการลงทุนออกจากจีน กีดกันจีนจากห่วงโซ่อุปทานเซมิคอน

ดักเตอร์โลก และเทคโนโลยีขั้นสูงของสหรัฐอเมริกา รวมถึงการมีบทบาทนำในภูมิภาคตะวันออกกลาง และการสนับสนุนยูเครนจากการรุกรานของรัสเซีย

ประธานาธิบดีไบเดนน่าจะใช้อีกครั้งกล่าวโจมตีพรรครีพับลิกันและอดีตประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ว่ามุ่งทำลายกลไกความร่วมมือระหว่างประเทศ ขัดขวางการจัดสรรงบประมาณช่วยเหลือยูเครน อิสราเอล และได้หวั่น ตลอดจนลดทอนค่านิยมประชาธิปไตย ด้วยการผลักดันข้อตกลงความมั่นคงชายแดน ซึ่งบั่นทอนความน่าเชื่อถือของสหรัฐอเมริกา และความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐอเมริกากับพันธมิตร

การเน้นย้ำนโยบายที่ประสบผลสำเร็จเป็นไปเพื่อเรียกคะแนนนิยมของประธานาธิบดีไบเดน ก่อนการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๗ แต่ไม่น่าจะประสบผลสำเร็จมากนัก ด้วยปัญหาด้านอายุ สุขภาพ และความล้มเหลวในการแก้ไขปัญหาผู้อพยพ อีกทั้งเมื่อศาลสูงสุดของสหรัฐอเมริกา มีมติเป็นเอกฉันท์ให้นายโดนัลด์ ทรัมป์ อดีตประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา สามารถลงสมัครชิงตำแหน่งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาได้ จะเป็นอีกปัจจัยสำคัญที่อาจกระตุ้นความนิยมของชาวอเมริกันต่อประธานาธิบดีไบเดน

๓.๓.๒ รายงานการพิจารณาศึกษาผู้หนีภัยการสู้รบจากเมียนมาและผู้หนีภัยความไม่สงบจากเมียนมาในประเทศไทย

ที่ประชุมให้การรับรองรายงานการพิจารณาศึกษาผู้หนีภัยการสู้รบจากเมียนมาและผู้หนีภัยความไม่สงบจากเมียนมาในประเทศไทย

ที่ประชุมมีข้อซักถามและแสดงความคิดเห็น สรุปได้ดังนี้

๑) การประชุมสัมมนาของคณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐ กิจการชายแดนไทย ยุทธศาสตร์ชาติ และการปฏิรูปประเทศของสภาผู้แทนราษฎร โดยได้เชิญนักวิชาการและผู้แทนฝ่าย NUG เข้าร่วมประชุมสัมมนา ซึ่งพิจารณาแล้วว่าเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสม

๒) การสัมมนาของคณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐ กิจการชายแดนไทย ยุทธศาสตร์ชาติ และการปฏิรูปประเทศ ของสภาผู้แทนราษฎร โดยปรากฏข่าวสารว่ารัฐสภาเห็นด้วยต่อการจัดสัมมนาในครั้งนี้ ซึ่งกรรมการไม่เห็นด้วย โดยควรระบุให้ชัดเจนว่าเป็นเพียงคณะกรรมการหนึ่งในฝ่ายสภาผู้แทนราษฎรที่ดำเนินการจัดสัมมนา

๓) เมื่อวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ เครื่องบินพาณิชย์ของจีน ๑๒ ลำลงที่สนามบินแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เพื่อนำคนจีนจำนวนกว่า ๙๐๐ คน ออกจากขเวกโก๋เมียนมา โดยมีการประชุมเพื่อให้การช่วยเหลือชาวจีนกลับประเทศจีน เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๗ ระหว่างรองอธิบดีกรมตำรวจ ๓ ประเทศ คือ จีน เมียนมา และไทย ที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก โดยทางการเมียนมาเป็นผู้นำชาวจีนมาส่ง และไทยรับมาขึ้นเครื่องบินที่สนามบินแม่สอด อย่างไรก็ตามยังคงมีชาวจีนที่อยู่ในขเวกโก๋ เมียนมา อีกกว่า ๓ แสนคน

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเสนอเพื่อพิจารณา

๔.๑ พิจารณาและติดตามในประเด็นดังต่อไปนี้

(๑) ข้อมูลและข้อเท็จจริงล่าสุดเกี่ยวกับการจัดทำร่างแผนปฏิบัติการร่วมระหว่างคณะพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้กับขบวนการแนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติมลายูปัตตานี (BRN)

นายวรรณัฐ คงเมือง รองเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ มอบหมายให้ นายชยุต จิตมานะ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ เป็นผู้ชี้แจงข้อมูลและข้อเท็จจริงล่าสุดเกี่ยวกับการจัดทำร่างแผนปฏิบัติการร่วมระหว่างคณะพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้กับขบวนการแนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติมลายูปัตตานี (BRN) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นปัญหาที่มีความยืดเยื้อมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานในอดีตที่ผ่านมา รัฐบาลชุดต่าง ๆ ที่เข้ามาบริหารประเทศได้พยายามปรับเปลี่ยนทั้งในเชิงนโยบาย มาตรการ รวมทั้งกลไกในการกำกับการบริการจัดการที่แตกต่างกันไปในแต่ละช่วงเวลา โดยเฉพาะแนวความคิดการพูดคุยกับกลุ่มที่มีความคิดเห็นและอุดมการณ์แตกต่างจากรัฐเพื่อแก้ไขปัญหาความรุนแรงในพื้นที่ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ จนถึงปัจจุบัน สภาความมั่นคงแห่งชาติได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าภาพการดำเนินการพูดคุยเพื่อสันติสุข(การพูดคุยทางเปิด) โดยได้มีการจัดทำร่างแผนปฏิบัติการร่วมเพื่อสร้างสันติสุขแบบองค์รวมหรือ JCPP ที่อยู่ภายใต้นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ และนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ได้บรรจุประเด็นการพูดคุยเพื่อหาทางออกจากความขัดแย้งในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

โดยตัวแทนจากรัฐบาลไทยพูดคุยกับกลุ่มผู้เห็นต่างจากรัฐที่มีแกนนำ BRN เป็นหัวหน้าคณะและมีประเทศมาเลเซียเป็นผู้อำนวยความสะดวก เพื่อหาข้อยุติร่วมกันภายใต้ ๓ ประเด็นหลักในหลักการทั่วไปคือ (๑) การปรึกษาหารือสาธารณะกับประชาชนในพื้นที่ (๒) การลดความรุนแรง และ (๓) การแสวงหาทางออกทางการเมืองเพื่อยุติความไม่สงบที่เกิดขึ้นภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญไทย โดยมีการรับรองข้อตกลงดังกล่าว ในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๕ โดยทั้งสองฝ่ายได้จัดทำร่างแผนการทำงานของคณะพูดคุยสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ หรือ JCPP เพื่อพูดคุยใน ๓ ประเด็นหลังข้างต้นเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยหลังจากปี พ.ศ. ๒๕๖๕ มีการหารือระหว่างไทยและ BRN ตลอดมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งกระบวนการพูดคุยกับกลุ่ม BRN เป็นการพูดคุยกับประชาชนคนไทย เพื่อประชาชนในชาติ

แผนการทำงานของคณะพูดคุยสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ (JCPP) มี ๔ ขั้นตอนในแผนการดำเนินงาน มีรายละเอียด ดังนี้

(๑) ขั้นตอนการเตรียมความพร้อม ที่ไทยและกลุ่ม BRN หาข้อสรุปหลักการและรายละเอียดเอกสาร JCPP ซึ่งปัจจุบันรัฐบาลไทยเห็นด้วยกับหลักการและรายละเอียดในเอกสาร JCPP

(๒) มาตรการสร้างบรรยากาศในพื้นที่ โดยเป็นการดำเนินงานระหว่างคณะพูดคุยกับกองทัพภาคที่ ๔ ส่วนหน้า

(๓) การลงนามรับรอง JCPP จาก ๑๐ ปีของการเจรจาพูดคุยที่ผ่านมา ประเด็นเรื่องการลงนามมีหลายฝ่ายแสดงความกังวลว่าเป็นการให้สถานะให้กับกลุ่มที่ผิดกฎหมายหรือไม่ รวมถึงการดำเนินการไม่ได้สัดส่วนกับผลลัพธ์ที่จะได้หรือไม่ คณะพูดคุยจากอดีตจนถึงปัจจุบันหาข้อสรุปไม่ได้เลย อย่างไรก็ตาม การลงนามจะทำให้เกิดความมั่นใจให้กับพลเมืองไทย ลดความรุนแรง และมีความราบรื่นในการแก้ปัญหาการหาทางออกทางการเมือง ซึ่งเป็นประโยชน์กับรัฐบาล

(๔) คณะติดตามสถานการณ์กลาง/พื้นที่ Central and Field Monitoring Team

คณะพูดคุยตระหนักดีว่ากลุ่ม BRN ไม่ใช่ประชาชนทั้งหมดที่จะสามารถหาทางออกทางการเมืองเพียงกลุ่มเดียวได้ ดังนั้น รัฐบาลไทยกำหนดกลุ่ม BRN ไว้สำหรับการลดความรุนแรงและความมั่นคงอื่น ๆ ซึ่งกลุ่ม BRN เป็นตัวกลางที่เชื่อมระหว่างกลุ่มที่ใช้ความรุนแรง รวมถึงเป็นผู้แทนของกลุ่มที่ใช้ความรุนแรง

สำหรับการพูดคุยเพื่อหาทางออกทางการเมือง และประเด็นด้านวัฒนธรรม ต้องดำเนินการอยู่ในการพูดคุยเสนอทางออกทางการเมือง สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งประกอบด้วย รูปแบบการบริหารพื้นที่ การยอมรับอัตลักษณ์ กระบวนการยุติธรรม การพัฒนาเศรษฐกิจ และการศึกษา โดยต้องผ่านการพูดคุยและรับฟังจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประชาชน หน่วยงานของรัฐ ฝ่ายความมั่นคง และภาคการเมือง

เมื่อการลงนาม JCPP ประสบความสำเร็จ การยุติความรุนแรงและการปรึกษาหารือสาธารณะจะนำไปสู่การยุติความขัดแย้ง ซึ่งคณะพูดคุยมีภารกิจในการเจรจาเพื่อให้อดีตผู้ใช้ความรุนแรงกลับคืนสู่สังคม การวางอาวุธและสลายกองกำลัง การนิรโทษกรรม ผู้ต้องขังคดีความมั่นคง และการยกเลิกพระราชกำหนดฉุกเฉินในพื้นที่

นายอังกูร กุลวานิช รองอธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย ได้ให้ข้อมูลว่าสภาความมั่นคงแห่งชาติเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงานด้านแผนปฏิบัติการร่วมระหว่างคณะพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้กับขบวนการแนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติมลายูปัตตานี (BRN) โดยกระทรวงการต่างประเทศเป็นหน่วยงานสนับสนุน โดยกรมสนธิสัญญาและกฎหมายมีความพร้อมในการสนับสนุนข้อมูลในด้านกฎหมายของประเทศ ซึ่งกระบวนการพูดคุยกับกลุ่ม BRN เป็นเรื่องภายในระหว่างรัฐบาลกับกลุ่ม BRN ซึ่งอยู่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมายไทย ในด้านการดำเนินการที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ โดยประเทศไทยเป็นอันหนึ่งอันเดียวโดยจะแบ่งแยกไม่ได้

กลุ่ม BRN ไม่ใช่รัฐองค์การระหว่างประเทศ หรือมีสถานะภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ ดังนั้น การลงนามในข้อตกลงหรือเอกสารใดก็ตาม ในหลักการจะไม่ใช้สนธิสัญญาและไม่อยู่ภายใต้การบังคับ

ใช้กฎหมายระหว่างประเทศ แต่เอกสารดังกล่าวมีสถานะทางกฎหมายหรือเทียบเท่ากับความตกลง ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยที่กำลังดูแลในเรื่องนี้ควรพิจารณา หรืออาจมีการเสนอร่างไปให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านกฎหมายของไทยพิจารณาที่สำนักงานอัยการสูงสุด หรือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อพิจารณาความสอดคล้องในแง่ของกฎหมายไทยด้วย

ที่ประชุมมีข้อซักถามและแสดงความคิดเห็น สรุปได้ดังนี้

๑) คณะกรรมาธิการแสดงความห่วงกังวลต่อร่างภาษาอังกฤษ JCPP ที่ปรากฏในสื่อมวลชน อาจมีนัยในการเพิ่มนิติสถานะให้แก่กลุ่ม BRN หรือไม่ และมีนัยต่อบุรณภาพแห่งดินแดนหรือไม่ นอกจากนี้มีข้อสังเกตเกี่ยวกับการที่สื่อมวลชนรายงานข่าวการพูดคุยเพื่อสันติสุข โดยใช้คำว่า รัฐไทย ซึ่งอาจมีนัยว่ามีรัฐอื่นอีกด้วยหรือไม่

๒) การดำเนินงานการเจรจาในปัจจุบันรวดเร็วมากยิ่งขึ้นหากเปรียบเทียบกับอดีต เป็นเหตุอันเนื่องมาจากปัจจัยใด

นายชยุต จิตมานะ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ ได้ชี้แจงว่าเนื่องจากหลังปีพ.ศ. ๒๕๖๕ ที่มีการรับรองข้อตกลง ๓ ประเด็นหลักในหลักการทั่วไปคือ (๑) การปรึกษาหารือสาธารณะกับประชาชนในพื้นที่ (๒) การลดความรุนแรง และ (๓) การแสวงหาทางออกทางการเมืองเพื่อยุติความไม่สงบที่เกิดขึ้นภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญไทย และมีการแผนปฏิบัติการร่วมกันของคณะพูดคุยและกลุ่ม BRN โดยได้นำเรียนแผนการดำเนินงานและการหารือกับกลุ่ม BRN กับรัฐบาลที่ผ่านมา นำโดยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา จนถึงนายกรัฐมนตรีคนปัจจุบัน นายเศรษฐา ทวีสิน ที่ได้ดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ คณะพูดคุยได้ดำเนินงานร่วมกับผู้บังคับหน่วยเฉพาะกิจ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้คือ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส และมีการจัด Workshop ร่วมกันอยู่ ๓ ครั้ง ซึ่งเอกสารร่าง JCPP ที่ปรากฏในสื่อสังคมออนไลน์เป็นผลการหารือจากคณะพูดคุยกับกองทัพไทย และสถานการณ์ปัจจุบัน BRN ไม่ต้องการยอมรับร่าง JCPP โดยให้ความเห็นว่าร่าง JCPP ที่ปรากฏในสื่อสังคมออนไลน์เป็นผลของการเพเลียงลำต่อภาครัฐ หากดำเนินงานตามแผนจะเป็นเหตุให้กลุ่ม BRN จะไม่ได้รับประโยชน์ และกลุ่มจะสูญสิ้นไป เนื่องจากการเปิดเผยองค์การถือเป็นข้อเสียเปรียบ รวมถึงการต้องมาลงนามรับรองเพื่อยอมรับว่ากลุ่ม BRN อยู่ภายใต้รัฐบาลไทย ซึ่งทำให้สถานะกลุ่ม BRN เสื่อมลง ถึงแม้ว่าไทยจะให้สถานะกลุ่ม BRN และให้การยอมรับก็ตาม

๓) เอกสารร่าง JCPP ที่ปรากฏสู่สาธารณะถือเป็นเรื่องที่ดีที่ทำให้ประชาชนรับทราบ เมื่อภาคประชาชนสนับสนุนเอกสารร่างดังกล่าวแล้ว จะทำให้เอกสารร่าง JCPP ดำเนินต่อไปได้

ตามที่นายชยุต จิตมานะ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ ได้นำเสนอข้อมูลเป็นผลจากการพูดคุยตลอดมาของรัฐบาลตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ซึ่งแรงกดดันทางการเมืองมีแน่นอน แต่ไม่มีผลต่อการตกลงกันระหว่างคณะพูดคุยและกลุ่ม BRN มากนัก ทั้งนี้ การแลกเปลี่ยนในข้อตกลงต่าง ๆ ระหว่างรัฐบาลไทยและกลุ่ม BRN ต้องอยู่ภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และความตกลงต้องให้ได้ดุล

ซึ่งกันและกัน แม้ว่าในปัจจุบันยังมีทั้งประชาชนที่เข้าใจและไม่เข้าใจในเรื่องการดำเนินงานของรัฐบาล อย่างไรก็ตามเรื่องความตกลงระหว่างไทยและกลุ่ม BRN เป็นเรื่องที่ประชาชนในประเทศควรรับทราบ ว่ารัฐบาลไทยกำลังทำอะไรกับประชาชนใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อจะได้เข้าใจจุดประสงค์ของรัฐบาลที่ต้องการจะทำให้เกิดความสงบสุขของประชาชน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ขึ้นเอง

๔) กลุ่ม BRN ไม่ได้เป็นตัวแทนของการเคลื่อนไหวความไม่สงบใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้งหมด แต่ไทยได้ยอมรับเงื่อนไขหลาย ๆ อย่าง กับข้อเสนอของกลุ่ม BRN รวมถึงการลงนามข้อตกลงกับกลุ่ม BRN ทั้งนี้ คณะพูดคุยจะมีการแจ้งฝ่ายนิติบัญญัติหรือไม่อย่างไร เนื่องด้วยคณะกรรมการธิการเห็นว่าตามมาตรา ๑๗๘ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่มีสาระสำคัญว่า “หนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือเขตพื้นที่นอกอาณาเขตซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยหรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศหรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญาหนังสือสัญญาอื่นที่อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการค้าหรือการลงทุนของประเทศอย่างกว้างขวาง ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา” ซึ่งคณะพูดคุยเมื่อเจรจาเพื่อยุติความรุนแรงโดยมีการทำข้อตกลงกับกลุ่ม BRN ควรมีการเสนอรัฐสภาให้ความเห็นชอบเสียก่อน ไม่ควรมาแจ้งฝ่ายนิติบัญญัติในภายหลัง

นายชยุต จิตมานะ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ ได้ชี้แจงว่า เอกสารร่าง JCPP ที่ปรากฏในสื่อสังคมออนไลน์ไม่ได้มาจากการกระทำของคณะพูดคุยของภาครัฐ โดยสถานะร่าง JCPP ในปัจจุบันยังคงอยู่ในขั้นตอนการหารือและหาข้อสรุปในร่าง JCPP โดยยังไม่ได้ข้อสรุป อย่างไรก็ตามกระบวนการพูดคุยเป็นหนึ่งในนโยบายของนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งเป็นนโยบายที่จะถูกนำเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเพื่อรับทราบ โดยแผน JCPP จะมีการชี้แจงให้ฝ่ายนิติบัญญัติทราบอีกเช่นกัน

การลงนามในข้อตกลงกับกลุ่ม BRN นั้นจะเป็นเครื่องมือหนึ่งในการเพิ่มความมั่นใจให้ประชาชนให้เกิดความไว้วางใจต่อผลลัพธ์การเจรจามากขึ้น ซึ่งตลอดระยะเวลาที่คณะพูดคุยได้หารือกับกลุ่ม BRN คณะพูดคุยตระหนักถึงความอ่อนไหวของกลุ่ม BRN ต่อการมีเอกสารในกระบวนการพูดคุยและการปรึกษาหารือกับฝ่ายความมั่นคง และฝ่ายอื่น ๆ ซึ่งคณะพูดคุยไม่ได้ละเลยประเด็นอ่อนไหวดังกล่าว ทั้งนี้ คณะพูดคุยจะหาวิธีการที่จะเจรจากับกลุ่มที่เข้าถึงยาก หรือกลุ่มที่หารือด้วยยาก เพื่อให้กลุ่มต่าง ๆ ตระหนักว่ารัฐบาลให้การช่วยเหลือ และไม่ได้ละเลยการกลับเข้าสู่สังคม รวมถึงความมั่นคงที่ยั่งยืน

๕) กรรมการธิการกำลังเฝ้าจับตามองที่คณะพูดคุย เนื่องจากสภาพแวดล้อมปัจจุบันต่างจากอดีต เพราะบางภาคส่วนไม่ให้ความไว้วางใจรัฐบาล ซึ่งมีผลกระทบต่อความเชื่อมโยงความสัมพันธ์ประชาสังคมในพื้นที่ เป็นเหตุให้คณะพูดคุยทำงานยากขึ้น รวมถึงความลับร่าง JCPP ที่ถูกเปิดเผยต่อสาธารณะในสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งสะท้อนถึงความไม่ไว้วางใจของกลุ่ม BRN ต่อรัฐบาลไทย ดังนั้นคณะพูดคุยต้องมีความอดทนในการทำงาน โดยหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงผู้เชี่ยวชาญที่จะวิพากษ์วิจารณ์

ดำเนินชี้ข้อบกพร่อง ซึ่งคณะพุดคุดจะสามารถนำมาปรับปรุงและดำเนินงานต่อไป โดยต้องมีผลประโยชน์ของไทยเป็นสำคัญ

คณะกรรมการมีความเห็นว่า การดำเนินงานของคณะพุดคุดอยู่ในขั้นตอนที่ ๒ คือ มาตรการสร้างบรรยากาศในพื้นที่ โดยควรเอาการยุติความรุนแรงเป็นหลักสำคัญ เพราะความรุนแรงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยขั้นตอนที่ ๓ การลงนาม ควรจะทำก็ต่อเมื่อความรุนแรงยุติหยุดลงเรียบร้อยแล้ว หรือมีคำมั่นจากกองกำลังของกลุ่ม BRN ว่าจะยุติความรุนแรง

จากข้อมูลที่รายงานปัญหา ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ของคณะกรรมการการทหารและความมั่นคงของรัฐ ว่ากลุ่มก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีทั้งหมด ๖ กลุ่ม โดยกลุ่ม BRN เป็นกองกำลังเดียวที่ติดอาวุธ ดังนั้นมาตรการสร้างบรรยากาศในพื้นที่จึงจำเป็น เพื่อให้เห็นตัวชี้วัดที่จะสามารถพิจารณาในการลงนามต่อไป

ในขั้นตอนที่ ๔ คณะติดตามสถานการณ์กลาง/พื้นที่ Central and Field Monitoring Team คณะพุดคุดสามารถหารือกับฝ่ายที่เกี่ยวข้องและฝ่ายกฎหมายเพื่อปรับให้เข้ากับความเห็น ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ

นายชยุต จิตมานะ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ ได้ชี้แจงว่าคณะพุดคุดจะไม่มีมีการลงนามรับรองข้อตกลง หรือ ร่าง JCPP หากไม่มีผลลัพธ์ของการยุติความรุนแรงอย่างเป็นรูปธรรม และที่ไม่สามารถชี้วัดได้

๖) คณะกรรมการฝากให้สภาความมั่นคงแห่งชาติและกระทรวงการต่างประเทศให้ความสำคัญด้านอธิปไตยของไทยต่อไป

เนื่องจากร่าง JCPP ที่ถูกเปิดเผยต่อสาธารณะในสื่อสังคมออนไลน์ โดยไม่ได้ถูกเผยแพร่จากคณะพุดคุด ซึ่งมีความเป็นไปได้ที่จะถูกเผยแพร่โดยกลุ่ม BRN ในขั้นนี้แสดงให้เห็นว่ากลุ่ม BRN ยังมีข้อกังขา และข้อห่วงกังวลในการรอบการพุดคุดในปัจจุบัน ซึ่งต้องให้คณะพุดคุดดำเนินงานและติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิดต่อไป

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่สภาความมั่นคงแห่งชาติขอให้มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร. ชรินทร์ทิรา ณ ถลาง เป็นผู้เขียนงานวิจัยชื่อ “ความขัดแย้งการเจรจาและการแบ่งสรรปันอำนาจ” ที่สามารถโต้ตอบต่อการข้อโต้แย้ง รวมถึงตอบคำถามของกระทรวงการต่างประเทศซึ่งมีผลต่อเจ้าหน้าที่กระทรวงการต่างประเทศพอสมควร ปัจจุบันกระทรวงการต่างประเทศได้นำเอกสารดังกล่าวไปใช้ประกอบท่าทีในปัจจุบันเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

นายชยุต จิตมานะ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ ได้ชี้แจงว่างานวิจัยดังกล่าวเป็นงานวิจัยร่วมกันระหว่างสภาความมั่นคงแห่งชาติกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ซึ่งเป็นเรื่องที่ฝ่ายความมั่นคงและภาคราชการมีความกังวลในประเด็นอ่อนไหวของเรื่องการมีสถานะการมีเอกสารสำหรับเรื่อง ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติในขณะนั้น

ได้มีแนวคิดว่าการดำเนินงานที่ผ่านมาเป็นการวิเคราะห์ แต่ไม่ใช่ข้อเท็จจริง ซึ่งยังไม่มีหลักฐานอ้างอิงในการยกระดับหรือการแทรกแซงอยู่ในระดับใด เพราะฉะนั้นควรมีข้อเท็จจริงเชิงวิชาการ จึงปรากฏงานวิจัยดังกล่าวออกมา โดยในหัวขั ๔-๕ ปีที่ผ่านมา ที่ภาคความมั่นคงมีความกังวลเรื่อง ๑. สิทธิในการกำหนดชะตากรรมตนเอง (Right to Self Determination) ๒. กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ ๓. บทบาทของคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ (ICRC) และ ๔. การเข้ามาของต่างชาติจะนำไปสู่การให้สถานะการยกระดับใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้หรือไม่ ซึ่งเป็นโจทย์ให้มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ว่าการแทรกแซงจากต่างชาติ การพูดคุยกับกลุ่มต่อต้านรัฐ การมีเอกสารความตกลง จะนำไปสู่การกำเนิดรัฐใหม่หรือไม่ ซึ่งจากผลการวิจัยชี้ว่า สถานะของ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่เข้าเงื่อนไของค์ประกอบในการเกิดรัฐใหม่

งานวิจัยเรื่อง “ความขัดแย้งการเจรจาและการแบ่งสรรปันอำนาจ” ได้กล่าวถึงสถานะการมีเอกสารกับกลุ่มต่อต้านที่ไม่ใช่รัฐ ซึ่งนักวิชาการได้ทำวิจัยเปรียบเทียบกับประเทศต่าง ๆ ว่าการที่รัฐใดรัฐหนึ่งไปทำเอกสารกับกลุ่มต่อต้านรัฐที่ไม่ได้มีสถานะเป็นรัฐจะนำไปสู่การยกสถานะหรือทำให้กลุ่มคนเหล่านี้มีความเท่าเทียมกับรัฐหรือไม่ ซึ่งในงานวิจัยได้ระบุว่าไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกันทั้งทางปฏิบัติและทางกฎหมาย และงานวิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะกับฝ่ายความมั่นคงว่าหากมีข้อห่วงกังวลเรื่องการยกระดับเรื่องการแทรกแซงจากต่างชาติ ควรระมัดระวังในเรื่อง ดังนี้ ๑. การให้ความเคารพกฎหมายระหว่างประเทศ และ ๒. ฝ่ายความมั่นคงต้องระมัดระวังไม่ทำให้เกิดเงื่อนไขครบองค์ประกอบในเรื่องการละเมิดสิทธิอย่างร้ายแรง

๓) กรณีการตั้งข้อสังเกตข้อมูลในสื่อออนไลน์เรื่อง ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ อาทิ ในวิกิพีเดีย ซึ่งมีการใช้คำว่า “คู่สงคราม” ระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มความไม่สงบที่มีความคลาดเคลื่อนอาจทำให้เข้าใจผิดได้ ถึงแม้ว่าข้อมูลในวิกิพีเดียสามารถแก้ไขได้โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องก็ตาม แต่ไม่สามารถนำมาอ้างอิงได้ อย่างไรก็ตาม กรณีการจึงอยากฝากให้สภาความมั่นคงแห่งชาติแก้ไขข้อมูลเรื่อง ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ หากเป็นเรื่องที่จะทำให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนต่อผู้อ่านและผู้ศึกษาค้นคว้าเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน

๔) เนื่องจากเรื่องข้อมูลและข้อเท็จจริงล่าสุดเกี่ยวกับการจัดทำร่างแผนปฏิบัติการร่วมระหว่างคณะพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้กับขบวนการแนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติมลายูปัตตานี (BRN) เป็นเรื่องละเอียดอ่อน คณะกรรมการเห็นสมควรมีการหารือในประเด็นดังกล่าว โดยเป็นการประชุม Onsite ร่วมกับสภาความมั่นคงแห่งชาติ เพื่อติดตามความคืบหน้าในประเด็นดังกล่าวต่อไป

๕) เรื่องน่าห่วงกังวลในเรื่องการที่รัฐบาลยอมเจรจากับกลุ่ม BRN ซึ่งวัตถุประสงค์ของกลุ่ม BRN คือ การแบ่งแยกดินแดน ซึ่งในขั้นแรกกลุ่ม BRN ไม่เจรจากับรัฐบาลไทย โดยไทยยอมเจรจาในขั้นที่ ๒ ซึ่งอาจจะมีกลุ่มบุคคลที่ ๓ เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ทั้งนี้คณะพูดคุยต้องระมัดระวังต่อการทำข้อตกลงต่าง ๆ รวมถึงการยอมรับสถานะของกลุ่ม BRN

(๒) ผลจากการเดินทางมาเยือนประเทศไทยของนายกรัฐมนตรีราชอาณาจักรกัมพูชา และความร่วมมือที่ทั้งสองฝ่ายได้ให้ความเห็นชอบและลงนามร่วมกัน

นายฉัตรชัย วิริยเวชกุล อธิบดีกรมเอเชียตะวันออก ได้ให้ข้อมูลว่าในวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี นายกรัฐมนตรีราชอาณาจักรกัมพูชา และภริยา มีกำหนดเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการ ตามคำเชิญของนายกรัฐมนตรีโดยเป็นการเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการครั้งแรก โดยมีการลงนามความตกลง (MOU) ๕ ฉบับ

ประเด็นสาระสำคัญที่ทั้งสองประเทศได้หารือร่วมกันที่ให้ความสำคัญมีรายละเอียด ดังนี้

๑. การประชุมร่วมคณะรัฐมนตรีอย่างไม่เป็นทางการที่กัมพูชา โดยกระทรวงการต่างประเทศจะติดตามต่อไป

๒. การเป็นเจ้าภาพการประชุมเรื่องเขตแดน (Joint Party Committee) ที่เป็นประเด็นที่จะเชื่อมโยงหลายปัจจัย โดยให้ความสำคัญเรื่องเขตแดนทางบก

๓. กัมพูชาให้ความสำคัญถึงแรงงานกัมพูชาที่อยู่ในเมืองไทย โดยกัมพูชาขอให้ไทยพิจารณาแรงงานกัมพูชาตาม MOU ระหว่างไทย-กัมพูชาด้านแรงงาน สามารถเดินทางกลับกัมพูชาในห้วงเทศกาลสงกรานต์ ซึ่งการเดินทางกลับไปกัมพูชาต้องใช้ Entry Visa ซึ่งมีค่าใช้จ่ายสำหรับแรงงานซึ่งไทยเคยอนุญาตให้ครั้งหนึ่งในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดเชื้อไวรัสโคโรนา ๑๙ ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรีไทยได้มอบหมายให้กระทรวงแรงงานตรวจสอบรายละเอียดว่าสามารถดำเนินการในลักษณะเดียวกันกับห้วงสถานการณ์การแพร่ระบาดเชื้อไวรัสโคโรนา ๑๙ ได้หรือไม่ รวมถึงเรื่องสิทธิแรงงานกัมพูชาด้านประกันสังคม

๔. การหารือเรื่องผลประโยชน์ทางทะเลร่วมกันในเขตพื้นที่ไหล่ทวีปคาบเกี่ยวไทย-กัมพูชา (Overlapping Claimed Area: OCA) ที่ทั้งสองประเทศมีความเห็นว่าจะนำทรัพยากรปิโตรเลียมใต้ทะเลบริเวณดังกล่าวมาใช้ ควบคู่ไปกับการแบ่งเขตทางทะเลไปพร้อม ๆ กัน โดยปัจจุบันอยู่ระหว่างการแต่งตั้งคณะกรรมการเทคนิคชุดใหม่และคณะทำงานที่ตั้งขึ้นร่วมกัน

๕. ไทยจะเปิดสถานกงสุลใหญ่แห่งใหม่ในเมืองเสียมราฐ กัมพูชา ในขณะที่กัมพูชาจะเปิดสถานกงสุลใหญ่แห่งใหม่ในจังหวัดสงขลาภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๗

๖. การเก็บกู้ทุ่นระเบิดในพื้นที่ที่มีความทับซ้อน ๑๐ จุด ที่เป็นเรื่องที่ไทยพยายามผลักดัน โดยได้รับการตอบรับในระดับนโยบายเรียบร้อยแล้ว

๗. นายกรัฐมนตรีไทยได้หารือเรื่องบัตรผ่านแดนชั่วคราวเนื่องจากภาคประชาสังคมได้เรียกร้อง เพื่อนักท่องเที่ยวสามารถท่องเที่ยวไทย-กัมพูชาได้โดยสะดวก

๘. ปัญหาหมอกควันข้ามพรมแดน โดยตกลงจัดตั้งคณะทำงานร่วม เพื่อจัดทำแผนความร่วมมือในการจัดตั้งสายด่วนแลกเปลี่ยนข้อมูลและการเตือนจุดที่มีการเผา ความร่วมมือในการตอบสนองต่อเหตุฉุกเฉิน โดยในอนาคตไทยอาจนำฝนหลวงเข้าไปช่วยเหลือในพื้นที่ของกัมพูชา

เพื่อไม่ให้หมอกควันพัดเข้ามาในฝั่งไทย รวมถึงไทยได้เชิญกัมพูชาเข้าร่วมแผนปฏิบัติการ CLEAR Sky Strategy เพื่อส่งเสริมความร่วมมือการแก้ปัญหาในระดับภูมิภาค

๙. ด้านการท่องเที่ยว ทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องในการรวมจุดแข็งด้านการท่องเที่ยวในภูมิภาคเข้าด้วยกัน ผ่านโครงการ “หกประเทศ หนึ่งจุดหมายปลายทาง” เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในภูมิภาค พร้อมปรับปรุงข้อตกลงว่าด้วยการข้ามชายแดน โดยควรมีการรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาในภูมิภาคได้ โดยมีอุปสรรคน้อยที่สุด ทั้งนี้ หากจำเป็นต้องมี Visa บริเวณชายแดนควรเริ่มดำเนินการอย่างรวดเร็ว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาของประเทศไทยจะหารือกับกระทรวงการต่างประเทศของประเทศเพื่อนบ้านในประเด็นดังกล่าว และหารือในด้านภาคปฏิบัติว่าสามารถดำเนินการได้อย่างไร

๑๐. ด้านความมั่นคง โดยเฉพาะบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ไทยจะไม่ยอมให้ประเทศใดใช้ไทยเป็นพื้นที่ในการแทรกแซงกิจการภายใน หรือดำเนินกิจกรรมที่เป็นอันตรายต่อประเทศเพื่อนบ้าน

ที่ประชุมมีข้อซักถามและแสดงความคิดเห็น สรุปได้ดังนี้

คณะกรรมการมีความกังวลเรื่องสินค้าขยะที่นำเข้ามาจากจีนส่งเพื่อมาแยกขาย ซึ่งเป็นสิ่งผิดกฎหมาย อีกทั้งมีผลกระทบต่อไทยอย่างร้ายแรง ซึ่งจีนเป็นผู้ผลิตขยะและขยะอุตสาหกรรมสำคัญ ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีมีมติห้ามนำเข้าขยะพลาสติกจากต่างประเทศมีผลตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๘ โดยให้กระทรวงพาณิชย์ออกประกาศกำหนดให้เศษพลาสติกเป็นสินค้าที่ต้องห้ามนำเข้ามาในราชอาณาจักร อย่างไรก็ตาม ประเด็นดังกล่าวสร้างความกังวลให้กับคณะกรรมการฯ เนื่องจาก นายฉัตรชัย วิริยเวชกุล อธิบดีกรมเอเชียตะวันออก จะดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน คณะกรรมการฯ จึงเรียนถามแนวทางการจัดการปัญหาดังกล่าวของจีนเป็นอย่างไร

นายฉัตรชัย วิริยเวชกุล อธิบดีกรมเอเชียตะวันออก ได้ชี้แจงว่าในขณะนี้ยังมีข้อมูลไม่เพียงพอ จึงขอเรียนประเด็นที่กรรมการฯ ได้ซักถามเรื่องการนำเข้าสินค้าขยะจากจีนไปหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อนำเสนอคณะกรรมการในการประชุมโอกาสต่อไป

(๓) แนวโน้มการจัดทำหลักเขตแดน และการดำเนินการเพื่อใช้ประโยชน์จากทรัพยากรใต้ทะเลในพื้นที่อ้างสิทธิทับซ้อน (Overlapping Claims Area) ร่วมกันร่วมกันระหว่างประเทศไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา

นายอังกูร กุลวานิช รองอธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย ได้ให้ข้อมูลว่าไทยและกัมพูชาจะหารือการแบ่งเขตทางทะเลและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรใต้ทะเลในพื้นที่อ้างสิทธิทับซ้อน (Overlapping Claims Area) ร่วมกัน โดยกระทรวงการต่างประเทศได้เสนอคณะกรรมการเทคนิคร่วมระหว่างไทย-กัมพูชา (JTC) ไปที่คณะรัฐมนตรีเรียบร้อยแล้ว โดยอยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี โดยมีรองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นประธานของ JTC ในขณะเดียวกัน กัมพูชาเปลี่ยนรัฐบาลใหม่และอยู่ในห้วงเปลี่ยนองค์ประกอบเช่นกัน โดยลำดับถัดไป

เมื่อคณะรัฐมนตรีของทั้งสองประเทศเห็นชอบองค์ประกอบแล้ว การหารือเจรจาซึ่งเป็นไปตามที่นายกรัฐมนตรีทั้งสองประเทศเห็นพ้องร่วมกัน

ที่ประชุมมีข้อซักถามและแสดงความคิดเห็น สรุปได้ดังนี้

สนธิสัญญาสยาม-ฝรั่งเศส ปี ค.ศ. ๑๙๐๗ จะเห็นได้ว่าแผนที่ต่อท้ายสัญญาได้คืนเกาะกูดมาให้ไทย แต่การคืนเกาะกูดครั้งนี้ ฝรั่งเศสไม่คืนเกาะกงให้ไทย โดยจุดลากเกาะกูดมาที่ฝั่งเพื่อกำหนดหลักเขตแดน ๗๓ บบนบก ทั้งนี้ปัญหาก็พุดาประกาศจุดหลักเขต ๗๓ ยึดจากเกาะกูดไปถึงกลางอ่าวไทย และลากต่อไปจนถึงช่วงล่างของอ่าวไทย โดยเมื่อเกาะกูดไม่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว เส้นอื่นที่ต่อจากเกาะกูดจึงเป็นโมฆะที่ทำให้เกิดพื้นที่ทับซ้อนกว่า ๒๖,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร ซึ่งควรเป็นของไทยเกือบทั้งหมด ดังนั้น การไปทำความตกลงซึ่งเป็นเขตของไทยรวมถึงมีทรัพยากรธรรมชาติ หากไทยยอมรับสถานะการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรได้ทะเลในพื้นที่อ้างสิทธิทับซ้อน (Overlapping Claims Area) ร่วมกัน จะยังเป็นข้อผูกมัดกับไทยมากยิ่งขึ้น

๔.๒ พิจารณากำหนดแนวทางการเดินทางไปเยือนและประชุมทวิภาคีของคณะกรรมการธิการต่างประเทศ วุฒิสภา

คณะกรรมการธิการมีกำหนดแนวทางเดินทางไปเยือนสาธารณรัฐอุซเบกิสถาน และสาธารณรัฐคาซัคสถาน อย่างไรก็ดียังไม่มีข้อสรุปดังกล่าว ประธานในที่ประชุมจึงเสนอให้กรรมการธิการเสนอประเทศที่ต้องการเดินทางไปเยือนและประชุมทวิภาคี หรือหากกรรมการธิการมีความประสงค์ร่วมเดินทางกับคณะกรรมการธิการอื่นก็ได้เช่นกัน โดยให้กรรมการผู้ที่จะประสงค์จะเดินทางร่วมกับคณะกรรมการธิการต่างประเทศส่งความเห็นภายในไม่เกินสัปดาห์ถัดไป

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องอื่นๆ

ที่ประชุมได้มีมตินัดประชุมคณะกรรมการธิการครั้งต่อไปในวันพุธที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๗

เมื่อได้เวลาอันสมควรแล้ว นางพิกุลแก้ว ไกรฤกษ์ ประธานคณะกรรมการธิการการต่างประเทศได้กล่าวขอบคุณกรรมการและผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่าน และปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๕.๔๕ นาฬิกา

นายอภัย เอื้อสุนทร

นิติกรปฏิบัติการ/ผู้จัดบันทึกการประชุม

นายเฉลิมชัย ศรีจันทร์

นิติกรชำนาญการพิเศษ/ตรวจ/ทาน

คณะกรรมการการต่างประเทศได้ตรวจสอบบันทึกการประชุมโดยละเอียดรอบคอบแล้ว จึงมีมติ
รับรองบันทึกการประชุม ครั้งที่ ๙/๒๕๖๗ วันพุธที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๗ ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๑/๒๕๖๗
วันพุธที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๗

(นางพิกุลแก้ว ไกรฤกษ์)

ประธานคณะกรรมการการต่างประเทศ วุฒิสภา